

درین جریده از هر گونه علوم و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فوائد ملی بحث میشود

(مطبعه و ادارہ خانہ)
(ده افغانان کابل)

سرمدیر

سید محمد قاسم

همه امور تحریریه بنام

اداره فرستاده شود

اداره در انتشار و اصلاح مقالات

واریده مختار است

هر هفته یکبار نشر میشود

(فان) هر هفته یکبار نشر میشود

امان افغان

۷ ۳ ۳ ۱ ۳ ۶

از اینای وطن هر که اهل دیده شد بدون خواهش جریده برایش فرستاده میشود

قیمت يك شماره يك عباسی

(قیمت سیالیانه)
از وررا و آعیان دولت بقدر معارف دوستی شان

برای مکاتب ملی و کتب خانهای ملی و معاونین و وقایع نکاران (فخری) رایگان

از عموم خریداران در داخله

(۱۲) روپیه کابلی در خارجه

نیم پوند انگلیسی با محصول بسته

از طلاب و محصلین نصف قیمت

شماهمه

داخله خارجه

(۸) روپیه (۷) شلنگت

تاریخ شمسی (۲۱) سنبله ۱۳۰۴ هجری

(۱) شنبه

تاریخ قمری (۲۴) صفر (۱۳۴۴) هجری

(هیجان چین)

حركات روسیه در چین دولت انگلستان را سخت بغض آورده و به دولت جواهر روسیه اعتراض نموده و صراحتاً بیان کرده است که اگر دولت روس ابلاغیه هائی که برخلاف دولت انگلیس در چین و هند و غیره مینماید ترک نکند رسماً دولت انگلیس ترک هر گونه تعلقات سیاسی را با روسیه خواهد نمود (هیجری)
کمیسر وزارت خارجه جواهر روسیه اظهار داشته که بیان انگلستان درباره حکومت سوویت ظنی است و هیچ سببی برای آن ندارد و در حقیقت یک گونه الزام مسلک بلشویزی است . انقلابات چین برخلاف اروپاییان از روی اصول بلشویزی نیست بلکه بولشعه اجحاف و فشار ظلمی است که سرمایه داران خارجی در حق رنجبران چینی معمول داشته و میدارند (فیوهنگین) که قائد بزرگ چین و محرک انقلاب کنونی است در ضمن نطق خود اظهار داشته که بین ما و دولت انگلیس کار از صالح و گفتگو گذشته چینیان باید لب به بندند و بازو بکشایند تا توپ های ماشینی زیاد ضرورت داریم و اهالی چین را تشویق باسقامت میکند و میگوید اگر ما امروز رخواستی بعملیات خود دهیم در آینده همچگونه راه نجاتی براما میسر نخواهد شد . تمام نطقش بر خلاف انگلستان بوده و علناً دولت چین را دعوت می کند به ترک تعلقات سیاسی و می گوید اعلان جنگ باو دهد . جراند انگلیسی میگویند تمام بیانات وی از روی مسلک بلشویزیست و گویند ریس آینه روسیاند .

امروز کافه ملت چین باوجود بد نظمی داخلی شان اگر بکدام چیز اتفاق دارند این است که اثر خارجی وزیریم (کیمی تراسیون) در معرض ازاله آورده شود . وزارت خارجه چین هم از دول مطالبه الغای رژیم کیمی تراسیون را کرده است ولی تا بحال جواب معقول نداده اند زیرا آنها اظهار رای دارند که چین قبل این نیست که مردم خارجی را اداره کند (۱) و این بهانه میخواهند تا بد چین را اقتصاداً و سیاستاً اکسپلایته کنند . در چین علاوه از روسیه دول آلمان و استریا حقوق کیمی تراسیون ندارند زیرا دول متحدین در وقت معاهده ورساز آلمان و استریا را مستحق این حقوق خیال نکرده آنها را محروم ازان ماندند امروز دول متحدین افسوس دارند که چرا آنها با آلمان و استریا این اوضاع کرده زیرا برای دولت چین یک دلیل قوی حاصل است و بارها اظهار نموده است که اگر دولت آلمان و استریا بدون کیمی تراسیون اقتصاداً و سیاستاً در چین حیات کرده میتوانند چرا دول متحده جان گران کرده نمیتوانند ؟ ازین جهت پروپانده سوویت رسیده در بین چینیها بالعموم کامیابانه جریان دارد زیرا سویت روسیه به چینیها میگوید که چین برای چینیها است نه برای خارجی ها بلکه حالا است . و برای اثبات دیانت خود در اظهار این رای که چین بچینیها تعلق باید گرفت سوویت روسیه اظهار دارد که او در چین و دیگر ممالک شرقیه از زمان انقلاب بلشویکی اعلان الغای کیمی تراسیون را کرده است و بنا بر این او از وی استفاده را در چین ندارد .

وژنرال (فلک سینگ) در طی مصاحبه با مخبرین جراند پولکی (بولیند) چنین اظهار داشته است : در صورتیکه محاصره با انگلستان شروع شود او اولین کسی خواهد بود که میدان جنگ رهسپار خواهد گردید . ضمناً اظهار داشته است دولت چین هیچ وجه پیمانی از انگلستان که دارای بحریه معتابه ولی قشون قلیلی است بخاطر راه نمیدهد .

ازین اوضاع و اظهارات ژنرالهای دولت چین و نرمی اجانب معلوم می شود که چین قوتی در خود می بیند علاوه ازان درین نزدیکیها قلمن جدید کشتی رانی در سواحل چین را وضع نموده است. حکمت چین در این قانون تصریح نموده که به استثنای کشتی های انگلیس و ژاپون کشتی های تمام ممالک درینا در چین داخل و خارج شده میتوانند لیکن بشرط اینکه بطرف (هانگ کانگ) نروند و داخل آن بندرگاه نشوند. و اگر به آن طرف رفتند تقشیش کشتی ها عمل خواهد آمد علاوه برین از اشیاای خوردنی و مواد خام چین نیز چیزی را به خارج صادر کرده نمی توانند.

حکومت چین ازین اقدامات دلبرانه خود در ایوان حکومت انگلیس زلزله انداخته و از هر طرف صدای انگلیسها بلند است که این کار روائی چین مخالف آن حقوق و امتیازاتی است که به موجب معاهده واشنگتن برای اجانب حاصل شده است.

سفر انگلیس در دربار چین گفته است که اگر اوضاع این قانون فی الحقیقت حکومت چین باشد پس احتمال قوی می رود که درین چین و انگلیس جنگ واقع شود. این هم دلیل قوت چین است که حکومت چین تمام نمایندگان دول را برای شرکت در کنفرانس تعرفه کرکی بحری که این کنفرانس در ۲۶ اکتوبر انعقاد خواهد یافت دعوت نموده در آنجا این امر فیصله خواهد شد که تعرفه کرکی بندرگاه های چین مختص بچین باشد چون که حکومت چین مدعی است که تاییده های چینی در کنفرانس واشنگتن هم حق تعرفه کرکی صادر چین را بچین اختصاص داده اند و حکومت چین این حق داده شده هر وقت که مناسب بداند تعرفه هارا مجدداً در پیش نماید کان دول پیش نهاد کند.

مسلم است که این اقدام جسورانه حکومت چین برای حکومت های سرمایه دار انگلستان و ژاپون خیلی تلخ میگذرد.

لیکن این مسئله برای آنها ثابت خواهد نمود که نمیتوانند دائماً از کمزوری دول ضعیف استفاده نمایند. هنگامه رستاخیز شمایی گذشته چین این امر را ثابت نمود که اگر حکومت چین اقدامی برای رهایی خود از چنگ استعمار دول سرمایه دار اروپا بنماید ملت بر بختاندن خون و گرفتار حق مشروع خود حاضر است.

علاوه برین بر حکومت چین این امر هم روشن است که در کوشش کردن او برای آزادی خویش روس و تمام اقوام مشرق از او امداد های اخلاقی خواهند نمود. فرضاً اگر انگلیس و ژاپون به حکومت چین اعلان جنگ بدهد درین هیچ شک نیست که حکومت ساویت روس هم بر علیه انگلیس به عملیات جنگی اقدام خواهد نمود و آسیایان این هنگامه خوبی را که اندیشه آن از مدت درازی چون کابوس سنگین بر سینه ارباب سیاست انگلیس افتاده تماشا خواهند کرد.

شورش جبل دروز

بر علیه فرانسه در شام

دروز یعنی جمع (درزی) است. درزی (به ضم دال) یک قوم بسیار جسور و سفاکی است که در جبال (لبنان) و اطراف حوران که از قطعات مهم مملکت شام است واقع است بین فلسطین و بیروت سکونت دارند و مسکن آنها را (جبال دروز) می گویند مرکز حکومتی آنها (سویدا) نام دارد درزیها خود را مسلمان میگویند لکن عقیده دارند که ذات الهی در صورت خلیفه فاطمی (حاکم بامر الله) تجلی نموده. یک عده آنها دین نصرانی هم دارند. عده آنها بالغ به (۱۵۰) یا (۱۶۰) هزار نفر است. جبل دروز در تاریخ مملکت شام از حیث موقعیت جغرافی و حرثی خویش مکانت مهمی دارد. در زیها باغهای بسیار به کرات بخاربه ها نموده خساره ها بدولت مشار الیها رسانیده و در داخل جبال خود بحالت طبیعی مستقل ماندند. در موقع جنگ عمومی جبال پاشا وارد شام شد لکن هر چند سعی نمود درزیها را نتوانست مطیع نماید بنابراین در آنای جنگ هم آرام و آسوده ماندند.

بعد از جنگ عمومی که مملکت شام بتصرف متحدین آمد فلسطین بایک قسمت جبل دروز بدست انگلیس افتاد و بر قسمت شرقی امیر فیصل حکمران گردید و سواحل غربی را که لبنان قدیم هم جزو آن است (ژرال غورو) تحت حمایت استعمار فرانسه آورد. ژرال غورو بواسطه (متعب بک اطرش) نام که یکی از رؤساء درزیها بود بعضی رؤساء این قوم را استمالت نموده طرفدار خود ساخت. (متعب بک) نظر به خوفیکه از طرف امیر فیصل داشت دعوت فرانسوی هارا در جبل دروز اشاعه نمود و عده از سواران در زیها را نزد جنرال غورو برای محافظت خصوصی او به بیروت فرستاد و بالاخر درزیها را قبول کردن حمایت فرانسه و مقاومت با حکومت امیر فیصل و ادار ساخت. در موقعیکه جنرال غورو بر تمام ولایت شام مستولی گردید و امیر فیصل از میان رفت. به رؤساء درزیها وعده صریح داد که مقابل اخلاصیکه از درزیها دیده است برای آنها استقلال افروزی داخلی را که مربوط به حمایت فرانسه باشد خواهد داد و اینکه (جبل دروز) را از منطقه معین شام خارج خواهد نمود و این وعده را بموجب معاهده که توسط نماینده جنرال مذکور (کولونل کاترو) انجام یافته است معمول خواهد داشت. از معاهده مذکور دو نسخه نوشته شد که یکی را وکیل جمهوری فرانسه در شام امضا نموده به درزیها داد و یکی را رؤساء جسمانی و روحانی درزیها امضا کرده به نماینده فرانسه دادند. می گویند این معاهده را وزارت خارجه فرانسه هم امضا و تصدیق نموده است.

تقدیر معاهده فوق (امیر سلیم اطرش) بر جبل دروز حکمران

گردیده و یک حکومت وطنی پارلمانی را که عده و کلاه آن در اول (۴۲) بود و بعد کم شد. و محکمه ابتدایی و مراغه. و دوازده مالیه و معارف را تشکیل داد. امیر سلیم اطرش بعد از دو سال حکمرانی وفات کرد و میان رؤساء درزیها دایره مسئله حکمرانی اختلاف واقع گردید و حکومت فرانسه از اختلاف رؤساء استفاده نموده (کولونل کاریه) را نائب حکمران جبل دروز مقرر کرد و بالاخر حکمران قطعی جبل دروز شد. از سبب استبداد مفرط و حمل تکالیف شاقه از طرف (کاریه) در زیها به اضطراب آمده در امور اداری خلل واقع گردید و رشوت ستانی شیوع یافت. این فشار و تسبیح مردم را بیدار ساخت و بر علیه حکومت فرانسه به اقدامات آغاز نمودند و در (۲۱) جولائی بنای شورش را گذارند. از آنس ها فاس خبرهای شورش را در اخفا گذارده حقیقت را نشر نمیدهد چنانچه دائره مطبوعات به جرئت بیروت اطلاع داده و از آنها رجاء نموده است که از حوادث جبل دروز مطابقتی ننویسند. فقط و فقط به نشریات و ابلاغیه های رسمی اکتفا نمایند و هکذا به آنها فهمانیده که در باب ریف هم غیر خبرهاییکه از آنس هافاس نشر میدهد دیگر چیزی ننویسند. با اینهم نمی تواند بکلی خاموش ماند از اطلاعاتیکه نشر شده است معلوم می شود که درزیها در نتیجه فشار های سختی که از طرف نماینده فرانسوی شام بر آنها وارد آمده تحت قیادت (سلطان باشا اطرش) بشورش آمده بر فرانسوی ها هجوم برده اند. بعضی طیارات فرانسه را بزمن انداخته و چند موتر مسلح و آنک آنها را تصرف کرده اند. بعضی درزیها که در قشون فرانسه بودند به آزادی طلبان ملحق گردیده اند درزیها قتل ضابطان را هدف اعمال خود ساخته از همه مقدم بجان آنها حمله می برند تا قوای عسکری را ضعیف نمایند شفاخانه های دمشق از مرده های فرانسوی مملو گردیده است (سویدا) مرکز حکومت با بسیاری از نقاط دیگر بدست درزیها افتاده است و کار فرانسه سخت مشکل شد است.

می گویند عدد قوه فرانسه بالغ به (۶۰۰۰) هزار واز درزیها به (۱۰۰۰۰) است. نیز درزیها به اسلحه جدید مسلح اند و خیلی فداکارانه و جسورانه برای نجات خود از چنگال فرانسه و تحصیل آزادی تامه می جنگند. خواهشات شان همین است که فرانسه ولایت شان را گذارده پس کار خود برود. فرانسه از خود درزیها وفدی تشکیل داده به نزد سلطان پاشا فرستاد تا مسئله را به مذاکرات قطع نماید. سلطان پاشا قبول نکرد.

ایکودی پاریس می گوید که باید جنرال سرای خواسته شود و نیز جرائد فرانسه می نویسند که در این شورش وزیر (ما وری بردن) رکلی پاشا بیشتر دست دارد باستی امیر عبدالله را هم مثل برادرش امیر فیصل درس خوبی داد.

حمله نجديها

(برمدنيه منوره)

نجديها که بين مرزم به وهابيه معروفند از مدتی است در حجاز به جنگ شروع کرده که معظمه وطائف و باقی نواحی رنجور و دور و جده تصرف کردند. شریف حسین را کشتیدند. بجای او پسرش امارت حجاز را دعوتدار شده در جده به امور حکومت می پردازد و با نجديها محاربات دارد. چون طرفین چندان قوتی ندارند چنانچه قشون هریک از چند صد نفره تجاوز نیست لاجرم محاربات شان طول کشیده ولی علی الاحمال غلبه برای نجديها است. چون نجديها دوفروع قبیله باحده بعض اختلافات دارند و زیارت قبور برای استمداد اجازت نمیدهند و قبرها را تعمیر و گچ کردن و گنبد و قبه بران ساختن احرام میدهند و اگر بر قبری گنبد و قبه ساخته شده باشد آن را خراب میکنند این مسلك نجديها برای امیر علی یک وسیله خوب پروا غنند بر علیه نجديها پیدا شده بهر جا پروا غنند چی های فرستد و میان مردم اشاعه میدهند که نجديها قبرهای بزرگان مشهور را خراب کرده و مستراح ساختند و چه ها کردند. در این روزها که بر مدینه هجوم آورده اند. مخبرینو تر از فلسطین به لندن و از لندن به دیگر نقاط خبر داده که نجديها قبر حضرت حمزه را خراب و بر قبر آن حضرت گلوله باری نموده اند. این خبر در هر نقطه عالم اسلام هیجان بزرگی را تولید نموده است مخصوصاً در هند که رنگ عجیبی پیدا کرده است. در ایران هم جلسه های احتجاجیه عقد یافته و علما اظهار پروا تست کرده اند. در کابل هم میان علما و مردم اضطرابات و هاله انداخته است که مبادا خبر صحیح باشد.

اشخاص بزرگ و دانسته هند مسئله را باین صورت تصدیق میکنند و مردم را به صبر آرسیدن اطلاع درست توصیه میکنند. به خود این سعود و نیز به فلسطین و اطراف خبر داده اند که صورت حقیقی و اقمه را بنویسند. از خبرهای اخیر معلوم شده است که گنبد قبر حمزه رضی الله عنه و گنبد بعض قبرهای دیگر را خراب کرده اند و به قبر آن حضرت و مسجد نبوی تعرضی نکرده اند و این هم از طرف بعضی جهلا بوده است اما حقیقت این است که بوقت جنگ این قسم مسائل را جلوگیری نمیتوان کرد و وقتی که بر خود مدینه جنگ باشد و گلوله باری از طرفین جاری باشد ممکن است گلوله های بعض مقابر که در نواحی است بیفتد. این هم هست که وهابیه اگر چه مخالف قباها و گنبدها بر قبرها میباشند اما به گنبد قبر آن حضرت علاوه از دیگر وجوه سیاستهم تعرض نخواهند کرد و خود این سبدهم تاها این امر را اعتراف و وعده نموده. بهر تقدیر این

اوضاع نجديها که فی الواقع ایجاب ونفی آن چندان امر هم نیست کار خوبی نیست چون که عموم مسامین مخصوصاً را به هیجان می آرد و احساسات بدی در دل های مردم مینماید و چون که با ما کن مقدسه و مزارات بزرگان را عموم مسلمین علاقه دارند بایستی عقائد و مسالك هم را در این محترم نگاه دارند و جهل را بشدت جلو گیری نماید.

مراکش

اطلاعاتیکه از چند وقت به این طرف نسبت به مراکش میرسد، نشان میدهد که قشون فرانسه و هیئت سرگرم تهیه عملیات جنگی خود هستند ولی امیر عبدالخاموتی اختیار کرده و اکنون هیچ يك اقدام جنگی نکرده است فرانسه تهیه يك تجاوز مهمی می بیند لکن خبرهایکه از منابع تلگرافی خود برای روز نامها میرساند خیلی مضطرب معنی است و میخواهد بشیوع این چنین اخبار دروغ افشا از دست رفته خود را و اسبابه را تجدید نمایند. لیکن خاور عبدالکریم معنای دیگری دارد که در پیش اهل خبره چندان این امر پوشیده نیست؛ چند روز قبل دودفعه از زبان (روزنامه) این اطلاع در دنیا انتشار یافت که حکومت فرانس و وهاب با امیر عبدالکریم طرح مصالحت ریخته. ولی مشارالیه اظهار موافقت نه نموده چنانچه نماینده گان هر دو دولت تا کام از دسترس آمده اند. مطابق بیان فرانسویان مطالبه امیر عبدالکریم این است که اگر آزادی ریف را تسلیم شدند. مجاهدین مذاکرات صلحیه آماده هستند و رنه این امر را به صلح فیصله خواهند کرد. حریفها میخواهند که بدون تسلیم کردن آزادی کامل ریف، به مذاکرات صلح شروع کنند مسترد کردن امیر عبدالکریم پیشنهاد فرانس و اسبابه را نمیکند که امیر عبدالکریم برای محاربه آماده است. اتفاق میکشد که چه وقت از طرف قشون دشمن حمله های متجاوزانه شروع میشود تا که مجاهدین ریف از کمین گاه برآمده و بانکه های برجه استقلال خود را از دشمن بگیرند. امیر عبدالکریم از اقدامات حری خود غافل نیست. اگر چه اطلاعات (ریور) خلاف این قضیه را ثابت میکند. چنانکه حملات کویله که از طرف دشمن می شود قشون مجاهدین مقابلتاً مدافعه میکنند با وجودیکه نفور و سرحدات ریف از طرف دشمن مسترد است برای امیر عبدالکریم طیاره های جنگی و سامان حرب میرسد و این مسئله خیلی جراید فرانس را غضبناک و متذممه ساخته. درین شك نیست که رجال مهم حربی فرانسه در جنگ مشغول عملیات جنگی هستند. لیکن بالاخره عروس قباهاهای امیر عبدالکریم را بوسه خواهد داد.

در اطراف

قرارداد شرکت المان با افغانستان

اخبار تنظیم یکی از عمده ترین اخبارهای اسلامی است که تحت مدیریت جناب داکتر کچلو و سر دبیری جناب مرتضی احمدخان محمد زانی افغان در امر ترمیم يك آب و تاب مهم بالشان روزانه نشر می شود. احساساتی که برای يك روز نامه اسلامی لازم است در روز نامه تنظیم موجود است. همه وقت در اطراف مسائل افغانستان و خیر خواهی آن قلم فرسائی می نماید. چون در امان افغان (قرارداد شرکت المان همراه افغانستان و حکومت افغان) رادیده سرمقاله مهمی تحت عنوان "مسائل اقتصادی افغانستان" در شماره (۱۴۲) سال (۲) خود نشر داده است در آغاز مقاله از اوضاع تمدنی و ترقیات علمی و سیاسی و اقتصادی افغانستان و تشکیل شرکت (برادران افغان) و (شرکت تبر) بحث برانده بر سر قرار داد فوق الذکر می آید و نظریات و احساسات بظرفانه دوستانه خود را در اطراف آن می نویسد ما هم نگارشات همکار محترم خود را در باب آن قرار داد برای آگاهی علاقه مندان به اقتصادیات وطن و ارباب امور آن می نویسیم:

در همین نزدیکی ها جراید دولت علیه افغانستان قرار داد شرکت آلمانی را با حکومت افغانستان شایع نمودند. شرکت آلمانی اشیای ضروریه خارجی را به افغانستان وارد کرده. و در مقابل حق الزحمه (۴) فی صد اشیای خام افغانستان را در تجارت گاه های دنیا بفروش میرساند. شرکت آلمان نمیتواند بدون اجازه وزارت تجارت افغانستان با دیگر تجار افغانی داخل معاملات تجاری بشود. درین قرارداد تجاری، افغانستان حقوق سیادت خود را بطور کلی حفاظت نموده. و شرکت آلمان را اجازه دار واحد تجارت افغانستان نساخته. و برای بکار انداختن معادن همراه این شرکت شرایطی طی نموده البته ممکن است نسبت به این معامله بعد از در خواست علیحدده و قبول آن قرار داد جدا گانه ترتیب بشود.

این امر در نزد کسی پوشیده نیست که سرمایه در افغانستان خیلی کم و تاکنون ملت افغانیه در امور اقتصادی و تجاری بی محسوس مانده است. از همین جهت است که برای دولت علیه افغانستان ضرورت بردن تجارت داخلی و خارجی خویش به شرکت های اجنبی پیش آمده است. اگر چه برای استفاده از منابع ثروت داخلی مملکت جلب سرمایه های خارجی از روی اصول اقتصادی يك امر غیر مستحسن است. لیکن حواشی روز افزون افغانستان

مقتضی این است که با رعایت کفالت و ضمانت کامله حفظ حقوق ملت خویش از سرمایه های خارجی استفاده نماید. ما یقین داریم که شاه جوان افغان و ارباب حل و بسط آن مملکت در عقد اینطور معاهدات حقوق طبیعی ملت افغانیه را بطور کلی محفوظ بدارند باز هم از طرف سرمایه داران اروپائی قلب مابه هیچ گونه آرام گرفته نمیتواند. زیرا تاریخ سیاه دول اروپا شاهد این امر است. که آنها دام فریب استعمار خود را اولاً به همین صورت در ممالک شرق بین کرده. و بعد از مرور زمان ادعای مداخلت در حقوق سیاسی و عدالتی و انتظامی ممالک را بنا می گذارند. تاریخ قدیم ترکی و ایران در پیش ما افتاده. و به ما میفهماند که دول سرمایه دار اروپا بجهت طریق دران ممالک خود و اقتدار خود را مستحکم نموده اند. اگر ملت ترك و ایران پیش از وقت بیدار نمیشدند امروز مثل دو مملکت بزرگ اسلامی مصر و هندوستان بحال آنها هم گریه بایستی می نمودیم.

اگر چه فی الحال هیئت طبیعی افغانستان خیلی محفوظ و مصون به نظر می آید. ملاحظه اوضاع کنونی آن مملکت این اندیشه را از خاطر محو میکند که مثل بلجیم و جرمنی و ایتالیا بعد از بدست آوردن مرادات اقتصادی دست استعمار خود را بطرف دولت علیه افغانستان ستوانند دراز کنند. ولی پیش از وقت این خطرات را متذکر شدن و برله و علیه آن بطور خوبی غور کردن ضرور است.

ما خیلی خوش وقت هستیم که تا امروز در داخل مملکت افغانستان نفوذ اقتصادی همسایه های اوروپا، انگلیس وجود ندارد. اگر این دو دولت علاوه از مصالح سیاسی، مصالح اقتصادی هم در افغانستان پیدا کردند قطعاً در اختیار مسلك (تجاوز و تقدم) مضایقه نخواهند کرد.

زمامداران هوشیار افغانستان این مسئله را نسبت به ما خوبتر حس کرده اند. و یقین میتوان کرد که در هنگام توسعه معامله های اقتصادی منافع ملی و مصالح لازمی خود را فراموش نه نمایند. لیکن خطره که ما را به اظهار این مسایل و ادار ساخته زخم های التیام ناپذیر است که همین وسایل از طرف دول استعماری بر ما وارد آمده. و ما نمیخواهیم که افغان عزیز هم شکار دام فریب فرنگ شود. چه قدر خوب بود که اگر ماتهای اسلامی، افغانستان، ایران، ترك، مصر، باصلاح و مشوره همدیگر، برای گرفتن تجارت و اقتصادیات ممالک خویش بدست خود کوشش مینمودند و از منابع طبیعی ممالک خود بدست خود استفاده مینمودند.

اینک در ترکی یک شرکت نفت از سرمایه خالص ترک تشکیل یافته و مشغول عملیات هستند .
 اگر افراد ملت افغان و ایران این قدر مستعد باشند که بتوانند سهام آن شرکت را خریداری نمایند ، شرکت مذکور میتواند چشمه های تیل هرات و ایران را بکار بندازد .
 اگر هم چنین یک شرکت بین المللی اسلامی ایجاد شود ، امید قوی است که تجار هندوستان هم برای شرکت در آن آماده و حاضر باشند ، و به همین قسم یک بنک بین المللی اسلامی هم تأسیس میتوان شد که شاخه های آن در تمام ممالک اسلامی باشد ، فایده بزرگ این پیشنهاد ما اینست که دول اسلامی بواسطه روابطه اقتصادی خود بهم بیشتر متحد گشته ریشه اتحاد جهان شمول اسلام مستحکم گردیده از زیر استعمار دول اجانب رها میشوند و برای مقاومت در مقابل سیلاب مدعش امپریالیستی اروپا تنها راه علاج همین است و بس . راه مذکور را سید جمال الدین افغانی در بنجاه شصت سال قبل با عینک دور بین خود کشف نموده بود . ماتوق داریم که حکومت علیه افغانستان برای عملی نمودن این آرزوی عالم بزرگ سید جمال الدین افغانی دیگر ممالک اسلامی را رهبری نماید . ما از کارکنان روزنامه امان افغان هم امید میکنم با ما هم آواز شده و این حقیقت را بگوش تمام ملت افغان برساند .

(سرحد)

مردمانیکه از (باجور) آمده اند تسلیم کرده اند که خان (خار) بر حریفان باجور خود فتح نمایی حاصل کرده . معلوم شده است که قشون متحده قبایل سرحدی که تعداد آن چهار هزار بوده چند روز قبل برخان حمله نموده بودند و دسته قشون (جندول) از خان حمایت کردند و بعد از عملیات شدیدی موفق شده اند که حمله آورندگان باجوری را عقب بنشانند . درین معرکه صد نفر از باجوری ها قتل و مجروح شده اند ، یقین است که این شکست پسر حاجی صاحب (ترنگ زائی) را سخت عساک کرده و قبایل باجوری را برای حمله نانی برخان (خار) ترغیب و تشویق میکند .
 مسعود وزیر با هم دست و گریبان گردیده و یکی بر دیگری حملات شدیدی نموده اند . میگویند در خاموش کردن این نزاع برای آموزش سیاسی سرحد مشکلات پیش آمده (!) اگرچه ظاهراً جنگ ایشان بر حال و مواش بوده ولی معلوم است که

حکومت هندوستان محض کامیاب شدن خود محرک این اختلافات می گردد طرفین لشکر جمع میکنند و بوقت شب میان آتش باری شروع میشود .

(شام)

علاوه از شورش (درزیها) در بعض نقاط دیگر و لا شام هم آثار فقدان امنیت بروز و سرایت نموده است قرارنگا مخبر تمیس از قاهره ، در تمام ولایت نافی سخنی موجود و عموماً حدس زده میشود که هرگاه آردی طالبان بیشتر قانع در تمام مردم شورش پیدا خواهد شد می گویند (درزیها بر (خرابه الغزالی) که در شمال دمشق واقع است چنان حمله شدیدی بردند که فرانسویها به تخلیه آنجا مجبور شدند یک نظامی های فرانسوی بطرف (عذرا) در صدد پیش قدم بودند که درزیها بر آنها حمله کردند و فرانسویها را طرد شکست دادند که استحكامات خود را گذارده فرار نمودند و درزیها آنها را تا یک مسافت دور تعاقب کردند . در این شکر فرانسویها متحمل خساره عظیمی گردیدند ، چند موتور مسلح و طیاره شان بدست درزیها افتاد .

(سول ایند ملتری) می نویسد : اگرچه فرانسه شکر های خود را مخفی میدارد و باقی به آن نمیگذارد لاکس نیست که حالت شام نازک شده است . درزیها به تنها (سوید) را فتح نه نموده اند بلکه در بسیار جاهای دیگر فرانسویها مجبور گردانیده اند که مراکزهای مهم خود را گذارده رفته می گویند در وقتیکه درزیها بر دمشق هجوم آوردند فرانسوی آنها را عقب نشانند و تقصان رسانند ، لاکن این امر نمیتوان تکذیب نمود که درزیها در بسیار نقاط دیگر غالب آید و بواسطه همان غالبتها بود که بر دمشق حمله آور گردیدند . علاوه ازین یک نافی عمومی موجود است و ازین باعث موتورهای لوازمات و ارزاق در نزدیکهای دمشق به تاراج برده و در نتیجه رفت و آمد از راه ریگستان بغداد تا اصلاح موقوف گردید .

یک عده موتورها از طرف بغداد به بیروت آذوقه و لوازمان می بردند که یکدسته درزیها بران هجوم آوردند بعض انگلیس که در موتورها بودند مجروح گردیدند (امپریل بنک آف پرا) از بغداد یک مبلغ طلا به شام فرستاده بود در بین راه شورش آن را تاراج کردند .

(روسیه)

حکومت روسیه در باره زراعت آتیه خویش لائحه نشر داده ، از آن لائحه معلوم میشود که محصولات غله روسیه در سال آینده (۶۷۱۵۰۰۰۰۰۰) تن که هراتن (۱۴۰) سیر کابلی میشود ، خواهد بود . این مقدار محصولات از مقدار محصولات سال گذشته (۵۰۰۰۰۰۰۰) تن بیشتر است . همانا اگر روسیه به این تخمین تقدیری خود که از قدرت بیرون ست موفق شد مقدار افزون را در بازار های غله بفروش خواهد رسانید .

تجار روسیه تصمیم گرفته اند که بیشتر از (۵۰) لک بوند غله وارد انگلستان کنند و عوض آن ماشینها از آنجا خریدند به روسیه ببرند . از اینجا حدس زده میشود که در آتیه جریان معاملات تجارتهی میان روس و انگلیس صورت خوبی پیدا خواهد کرد بشرطیکه مخالفین این مسئله سد راه نشوند ، و نیز روسیه یواقی از اروپا گند بالشوکی دست بکشد یا بعبارت مختصر کونستی را ترک بگوید و مثل انگلیس کپتالت شود ،

یک هیئت بافنده گان روسیه به انگلستان رفته و کارخانه های پارچه بافی را سیر و ملاحظه می کنند و در صدد خریدن ماشینهای بافت میباشند . هیئت مذکور در یک موقعی اظهار داشته است که با بعضی کارخانه های (لنکا شایر) مقابله نموده اند . بعد از دیدن انگلستان هیئت مذکور برای همان کار به فرانسه میروند . می گویند وزارت تجارت فرانسه در باب اعطای اعتبار قرض به هیئت مذکور و عده مساعدت داده است . هیئت مذکور این را هم بیان نموده است که با آن که المان ماشینها ارزان تر میدهد و شرائط کارخانه های آن سهل است ، به کارخانه های المان فرمایش نداده به کارخانه های انگلستان میروم . در این اظهار هیئت روسیه هم سیاست زدگی مضر است .

حکومت روسیه در (منسک) از محبوبین پولسکی (۶۰) نفر را اعدام نمود ،
 از طرف مجمع بین الملل سوم کونستی هیئتی بریاست (راسل نیکوف) به ریف فرستاده شده است . این همان راسول نیکوف است که در چین تبلیغات بالشوکی را تنظیم نموده است .

(فرانسه)

برای تصفیه قروض فرانسه و انگلیس ، موسیو کیلا وزیر مالیات فرانسه به لندن رفت تا با مستر جرچیل و رئیس بانک انگلستان در باب قسط تادیه قرض مذاکره نماید . قبل از ملاقات جراند فرانسه اظهار داشتند که موسیو کیلا حاضر نیست که سالانه بیشتر از (۱۰) میلیون بوند تادیه نماید . جراند انگلستان نوشتند که مستر جرچیل این مبلغ را قبول نمیکند چونکه (۱۵) میلیون بوند دوم فی صد کل مبلغ قرض است . و متحدین برای امریکا سالانه ۳ فیصد از قرض اومی پردازند از مذاکرات هر دو وزیر بوقت مراجعت موسیو کیلا فرانسه چنان معلوم شد که برطانیه سالانه (۲۰) میلیون بوند از فرانسه میخواهد تا بتواند قسط قرض امریکا را به سهولت تادیه نماید مصرین سیاسی امریکا عقیده دارند که از مذاکرات فرانس و انگلستان در مذاکرات فرانس و ایتالی مشکلات تولد خواهد یافت . فرانسه از امریکا در باب تادیه قروض او همان شرائط و مقررات را تقاضا می نماید که با انگلستان قرار داده است . لاکن امریکا اظهار میدارد که بایستی فرانسه به امریکا بیشتر از انگلستان پول بدهد . چون که قرض امریکا بر فرانسه نسبت به قرض انگلستان بر فرانسه بیشتر است .

(مراکش)

شرائط اسپانی که به امیر عبدالکریم فرستاده قرار تیل است
 (۱) بایستی عبدالکریم اقتدار و سلطه دینی سلطان مراکو را تسلیم نماید .
 (۲) تمام تویخانه خود را به اسپانیه تسلیم کند .
 (۳) باید این حق را برای اسپانیه قبول کند که در (احدین) پایتخت ریف یک محل مستحکم دائمی داشته باشد .
 (۴) حمله مجوسین و اسرای اسپانی را رها کند .
 (۵) برای ریفها آزادی داخلی داده می شود .
 (۶) یک فوج مختصر اسپانیه در ریف خواهد بود و برای عملی شدن آزادی داخلی ریفها با آنها معاونت مالی خواهد نمود .
 فرانسه ، مارشال لیوتی مفتش عمومی خود را از مراکش طاب نموده تا با حکومت خویش مذاکره نماید کارهای حربی او در مراکش به ژنرال بیتان تعلق گرفته است .

انگستان

شورس کان کنان واعتصاب آنان خاتمه نیافته است بلکه خطر آن بیشتر می شود. مستر (ککک) لیدر کارکنان نطق نموده و در ضمن نطق خود اظهار داشته: در حدود برج تور سال آینده برای مزدورهای مقابله شدیدی پیش می آید لهذا از این وقت فر فرام آوردن يك سرمايه برای خوراك مزدوران در ان همكدم باید كوشید. به (۲۶) اگست يك دسته مزدوران ترانه (علم سرخ) انقلاب را خوانده بر منزل يك نفر افسر هجوم بردند و سنگ انداختند.

عده مزدورهای بیکار در افزونی است چنانچه در هفته (۲۶) اگست در عده آن (۲۹) هزار و در سه هفته بیشتر (۱۰۰) هزار زیادت شده بود. اکنون تمام عده بیکاران (۱۲۹۸۰۰۰) نفر است.

اخریلیا

شورس ملاحان زو برقی است. در نتیجه بسیار کشتی ها معطل مانده است. حالان کشتی تصمیم گرفته اند که هر قدر ملاحان رطابوی از کاردست میکشند به آنها معاونت می نمایند و جای قیام و طعام آنها را انتظام میدهند. ازین باعث در امور صناعی سبکته وارد شده است و مسئله اعتصاب در ملاحان افریقای اینگیس هم سرایت کرده است.

بلغاریه

بلغاریه يك ولکان شورس و ظهور حوادث مدهشه ميبه گردیده است. در این روزها دو نفر از وزرای سابق آن در بندخانه به آتش سوخته یافته شدند.

(عزل)

شکوه کردن از جهان شایسته و معقول نیست
زانکه دنیا بهر کار هیچکس مسئول نیست
هر کسی مسئول کار خویشتن باشد بدهر
رفع مسئولیت از اعمال خود معقول نیست
باش صالح زانکه هر طالع نگرود کامگار
باش عاقل زانکه هر دیوانه بهلول نیست
سعی کن در آنچه معمول است پیش خاس و عام
خود مکن کاری که در پیش کسان معمول نیست
تا توانی خدمت خلق خدا را پیشه کن
خدمت معلوم در پیش خدا مجبول نیست
سجده کردن بهر حق بی خدمت نوع بشر
طاعتی باشد که نزد صکبریا معقول نیست
عدل و انصاف و مروت حاصل نیکو دهند
حاکم عادل ز کار خویشتن معزول نیست
غیر خویی بهر خود هرگز نبند در جهان
آنکه اندر این جهان بر کار بد مشغول نیست

زنده جاوید باشد خیر خواه مملکت

هر که اندر راه ملت کشته شد مقتول

دور از خیر و سعادت باشد و نفع عموم

مال آن شخصی که در راه بشر مدلول

معرفت را از برای خویشتن سرمایه کن

هیچوقت بنده با معرفت مخدول

گر که مفضولی و یا فاضل برو افضل بشو

رتبه افضل بمثل فاضل و مفضول

معرفت آموز تاشممول فیض حق شوی

زانکه فیض حق هر بی معرفت مشمول

گر طریقت بی حقیقت بود یکساعت مرو

زرد درویشی که اورا فیض در کشکول

بند (صادق) با دلیل است ای برادر گوش دار

بی ثمر باشد اگر بند کسی مدلول

صادق برو جردی از شرای این

اعلان ریاست بلدیة

برادران عزیزم اهالی شهر کابل.

(۱) تاحال بعضی از نفری محصولات صفائی و کرایه شاهی و

و جاروب کشی سه گذشته ۲۰۳۱ ذمه کی خودهارا تحویل نکرده

الذلهذا از تاریخ نشر اعلان هذا الی موعديك ماه موعده مقرر شده

ضرور است که اشخا صیكه وجه ذمه گي خود هارا تحویل نکرده

باشندالی موعده مذکور و چند ذمه گي خود هارا تحویل مأمورین

های محلی خود نموده رسید حاصل دارند. اگرالی موعده مذکور

وجه ذمه گي خود هارا تحویل نکردهند البته از نزد شان

خواست میشود.

(۲) چون موعده حصول محصول وجه صفائی و کرایه شاهی و

و جاروب کشی هذاسنه نیز رسیده بنابراین قرار ذیل تجویز شده

الف - محصول صفائی موعده قسط آن بدو قسط مشخص

شده قسط اول از ۱۵ سنبله الی ۱۵ عقرب و قسط ۲

از اول قوس الی آخر جدی

ب - کرایه دکان های سرکاری بقرار سال گذشته

۲ ماه در ۲ ماه.

ج - محصول کرایه شاهی و صفاء و جاروب کشی از اول

برج میزان الی آخر عقرب. اشخا صیكه وجه محصول ذمه گي

خود هارا بموعده مذکور نرسانید ندالته تحت با زخواسنا

می آید لهذا جنبه آگاهی واستحضار شما بذریعه اعلان

تعمیر شده استحضار بوده بموعده مذکور وجه ذمه گي خود هارا

بدون تقاضا باموریت های محلی خود تحویل نموده رسید بگیرید

امضای محمد یونس رئیس بلدیة